

૧ ભારતમાં આયોજનકાળ દરમાન વિદેશ વ્યાપાર, વ્યાપાર ખાધ, અને લેણદેણની તુલાનાં વલણોનો ની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નાણાકીય નીતિ સમજાવી નાણાકીય ક્ષેત્રના સુધારાની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

૨ ગરીબી એટલે શું? ભારતમાં ગરીબીના વલણો તપાસી ગરીબી નિવારવાના ઉઅપાયો સમજાવો. 14

અથવા

વસ્તી સંકમણનો સિદ્ધાંત ભારતના સંદર્ભમાં સમજાવો.

૩ પર્યાવરણ અને ઇકોલોજી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. અને પર્યાવરણીય અધઃપતનના કારણો સમજાવો. 14

અથવા

વસ્તી, ગરીબી અને પર્યાવરણ વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો.

૪ નીતિ આયોગની રચના અને કાર્યક્રમ સમજાવો.

14

અથવા

GST નું માળખું સમજાવો. અને ભારતીય અર્થતંત્ર પર તેની અસરોની ચર્ચા કરો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂકમાં જવાબ આપો (કોઈપણ સાત)

14

૧ રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ સમજાવો.

૨ નાણાના પુરવઠાના ધટકો સમજાવો.

૩ બેકારીના પ્રકારો સમજાવો.

૪ સ્થળાંતર એટલે શું?

૫ ભારતીય વસ્તીના લક્ષ્ણો જણાવો.

૬ નિરપેક્ષ ગરીબાઈ ખ્યાલ સમજાવો.

૭ જાહેર વસ્તુ નો ખ્યાલ સમજાવો.

૮ પર્યાવરણ જાળવણી માટે કામ કરતાં એનજીઓ જણાવો.

૯ ભારતમાં પ્રદુષણ ને નિયંત્રિત કરવાની નીતિ જણાવો

૧૦ મેક ઇન ઇન્ડિયા નો ખ્યાલ સમજાવો.

૧૧ સ્વચ્છ ભારત અભિયાન સંદર્ભે ભારત સરકારે લીધેલા પગલાં .

૧૨ Digital ઇન્ડિયા નો ખ્યાલ સમજાવો.

+++++

P.T.O

Time : 2.30. Hours]

[Max. Marks : 70]

1 Discuss foreign trade, trade deficit, and balance of Payment in India during the planning period. 14

Or

Explain monetary policy and discuss in detail the financial sector reforms in India.

2 What is poverty? Examine the trends of poverty in India and explain the measures to alleviate Poverty. 14

Or

Explain the theory of population transition with reference to India.

3 Differentiate Environment and Ecology and explain the causes of environmental degradation. 14

Or

Discuss the relationship between population, poverty and environment.

4 Explain the structure and scope of NITI Aayog. 14

Or

Explain the structure of GST and discuss its impact on the Indian economy.

5 Answer the following questions in short (any seven)

14

1 Explain the concept of national income.

2 Explain the components of money supply.

3 Explain types of unemployment.

4 What is migration?

5 State the characteristics of Indian population.

6 Explain the concept of absolute poverty.

7 Explain the concept of public goods.

8 Name the NGO working for environment conservation.

9 State the policy to control pollution in India.

10 Explain the concept of Make in India.

11 Actions taken by the Government of India regarding Swachh Bharat Abhiyan.

12 Explain the concept of Digital India.

+++++

Time :2.30 hours

Total Marks 70

1 વૃદ્ધિ અને વિકાસ નો અર્થ આપી. વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

14

OR

મિલેનિયમ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સ વિગતે સમજાવો.

2 નીચેના ખ્યાલો વિસ્તારથી સમજાવો (કોઈપણ બે)

14

1 ટકાઉ વિકાસના ધ્યેયો ઉપર વિસ્તારથી નોંધ લખો.

2 સમાવિષ્ટ વૃદ્ધિનો ખ્યાલ

3 સશક્તિકરણનો ખ્યાલ

3. PQLI અથવા HDI વિશે વિગતવાર સમજાવો.

14

OR

માનવ ગરીબી સૂચકાંક અને જાતિ સંબંધિત વિકાસ સૂચકાંક (GDI) ની વિભાવના સમજાવો.

4 વિસ્તારથી સમજાવો (કોઈપણ બે)

14

1 અનૌપચારિક ક્ષેત્રમાં કામદારોની સ્થિતિ

2 સામાજિક સુરક્ષાનો ખ્યાલ સમજાવો.

3 ગરીબી નાબુદી માટેના સરકારે લીધેલા પગલા જણાવો.

5 દ્રોક્ષમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ સાત)

14

1 માનવ વિકાસની વિભાવના સમજાવો.

2. ઉત્પાદકતા એટલે શું?

3. WTOના કાર્યો સમજાવો.

4. સમાવેશી વિકાસ એટલે શું?

5. બહુ-પરિમાણીય ગરીબી એટલે શું?

6. શિક્ષણના પ્રકારો સમજાવો.

7 ઔપચારિક ક્ષેત્ર એટલે શું?

8 વિસ્થાપન એટલે શું?

9 સ્થળાંતર એટલે શું?

10 માનવ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શિક્ષણની ભૂમિકા.

11 ટકાઉ વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવો.

12 ગરીબીનો ખ્યાલ સમજાવો.

September-2024 N 540 - b
MA Sem-4 Economics (New Syllabus)
509 Economics of Human Development

Time :2.30 hours

Total Marks 70

1 Give meaning of growth and development and Explain the difference between growth and development.

14

OR

Explain in detail Millennium Development Goals.

2 Explain the following concepts in detail (Any two)

14

- 1 Write a detailed note on Sustainable Development Goals.
- 2 Concept of inclusive growth.
- 3 Concept of Empowerment.

3. Explain in detail the concept of PQLI OR HDI.

14

OR

Explain the concept of human poverty index and gender related development index (GDI).

4 Explain the following concepts in detail (Any two)

14

- 1 Status of Workers in the Informal Sector
- 2 Explain the concept of social security.
- 3 State the steps taken by the government to eradicate (remove) poverty.

5 Write the answer in short . (Any Seven)

14

- 1 Explain the concept of human development.
2. What is Productivity?
3. Explain the functions of WTO.
4. What is inclusive development?
5. Explain the multi-dimensionality of poverty.
6. Explain types of Education.
7. What is the formal sector?
- 8 What is Displacement?
- 9 What is migration?
- 10 Role of education in promoting human development.
- 11 Explain the concept of sustainable development.
- 12 Explain the concept of poverty.

